

Operett? Operett!

"Päevaleht", 23. III '94

Viimasel ajal on Estonia Teatris toodud ridamisi lavale publiku suure soosingu võitnud etendusi, piisab vaid mainida C. Porteri "Can-can", G. Rossini "Sevilla habemeajajat". Olukorras, mil maailmanimed vallutavad koduteatrit, peab iga järgnev lavastus olema neist samm edasi. Nii võib omamoodi riskiks pidada ka Boris Kõrveri operetti "Laanelill", mille lõi Estonia Talveaia lavale Ants Matiisen. Kas eesti operett suudab tähelepanu koida?

Ants Matiisen: "Operett peab pakkuma heal tasemel meelelahutust. Operetti vaadates peab suutma unustada argipäeva. Kui inimene tunneb, et veel natuke ja ta hõljub samamoodi pilvedes nagu näitlejad laval, julgen öelda, et oleme saavutanud taseme, mida võib nimetada kõikide unistuste täitumiseks."

Kavalehel on kirjas: "Laanelill" – Boris Kõrveri operett Jaanus Juuli seades, Ardi Liivese libreto, A. Liivese ja Otto Rootsi laulutekstid. Muusikajuht on Jaanus Juul, kunstnik Mari-Ann Ahas. Osades Hans Müllberg, Sirje ja Väino Puura, Voldemar Kuslap, Helgi Sallo ...

Opereti tegevus toimub Eesü kubermangulinnas saajandi esimese kümnendi paiku. Linna kutselises teatris lavastatakse Eesti esimest algupärast operetti pealkirjaga "Laanelill". Esietendust püütakse nurjata, milleks kasutatakse kõikvõimsa sensori abi. Tegelaste hulgas on nii pirtsakas primadonna kui ka rikkumata hingega andekas operetilauljannaks saada ihkav lihtne tütarlaps. Loomulikult ei puudu õnneliku lõpuga armastuslood ja palju koomiisi

situatsioone.

"1950. aastate teisel poolel mängiti tükki suure menuga "Vanemuises". Teatud mõttes on see seotud ka Paul Pinnaga, keda võiks mingil määral ära tunda teatri direktoris-näitejuhise-näitlejas Paul Kallas (Hans Müllberg). P. Pinna võitles, nagu "Laanelilles" Paul Kallagi, Eesti teatri, opereti eest," räägib Ants Matiisen.

Lavastaja sõnul ei näe vaataja operetti küll algkujul – kärpeid on tehtud nii sisulistel kui tehnilistel kaalutlustel. Suur orkester ei mahu ju kuidagi talveaeda, musitseerib vaid viis pillimeest, mille tõtu loobuti finaalist, mis on tegelikult üksnes muusikalisel kordusel ega vii tegevust edasi. "Originaalis on operett kolmevaatuseline, meie aga mängime kahes vaatuses. Kuna tegemist on 1957. aastal kirjutatud looga, oli selles ka nn. kohustuslikku programmi, "punast propagandat", mille jätsime välja, kusjuures see ei mõjunud tüki puhul killustavana," selgitab A. Matiisen.

Opereti tegevus jääb saajandi algusse, valjuhääline "Eesti asja ajamine" on igal juhul minevik, kuid "sellegipoolest on teema aktuaalne igas ajas. Alati on keegi, kes käib ja kuulutab, kuidas ta "Eesti asja ajab". On aga ka neid, kes teostavad samu ideid sellele isegi mõtlemata," selgitab lavastaja. "Kuna 1950. aastate lõpp oli suhteliselt karm aeg, on Ardi Liivese väga hea näitekirjanikuna suutnud teha nalja ka inimsuhete tasandil, situatsioonikoomikat jätkub poliitikatagi."

Osatäitjate koosseis on hetkevõimaluste juures kindlasti

• Vaataja otsustada jääb, kumb kumma üle kavaldas, kas voorimees Pukk (VOLDEMAR KUSLAP) emand Leevikese (HELGI SALLO) või vastupidi, võitjaks jäid kindlasti mõlemad.

parim, ehkki Ants Matiisen tõdeb, et tõelisi operetitähki meil praegu ilmselt ei ole. "Operetitähki peaks valdama nii sõna- kui laulukunsti. Meil on pigem näitlejad, kes vaidavad kas laulu või sõna. Kui näitleja ei tule mõne asjaga

päris nii toime, nagu mina sooviksin näha, on selles ka kooli viga, sest tänini ei ole lauljatele ju sõnakunsti õpetatud. Rõhutan aga, et hindan väga trupi potentsiaali." Ants Matiisen kinnitab, et B. Kõrveri "Laanelill" on või-

malus tõmmata paralleele läbi mineviku tulevikku: "Püüdsin teha näitlejate mängu nii siiraks ja ausaks kui võimalik, sest tänapäeval jääb puudu just siiratest tunnetest, me kardame neid, häbeneme, peidame. Sajandivahetusel olid

inimesed mustas riides, kuid nende süda oli valge. Praegu oleme tihti valgetes riietes, aga süda on nii must, nii must."

MADLI PARTS

VALDUR PEDAJASE foto